

**Prof. Dr. Vahit Türk Armağanı (2020), İstanbul: Kesit Yayınları,
1188 sayfa, ISBN: 978-625-7698-14-6**

E. Serap GÜVENEK*

Türk kimliği, tarihi, kültürü ve dili konularında bir mütehassıs olan Prof. Dr. Vahit Türk birikimiyle, dikkatiyle, ince zekâsıyla, çabasıyla ve bilimsel başarıları ile Türkoloji kürsüsünde önde gelen isimlerden biridir.

Türk Dili alanında çalışmalarıyla anılan Sayın Türk'ü birkaç kelimenin tanımladığı evren içine sığdırmak mümkün değildir. Türk kültürü, tarihi ve dili konularında oldukça mühim çalışmaları olan Hocamızın en önemli vasıflarından biri de düşünce ve dava adamı oluşudur. Bu dik duruşuyla meslektaşları ve öğrencileri arasında her daim saygı ve sevgi ile anılmıştır.

Saygıdeğer Prof. Dr. Vahit Türk adına yapılan bu çalışma, geçmişte Hocamızın da çokça emeği geçen Trakya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün değerli öğretim üyeleri tarafından kendisine duyulan minnetin, saygının ve derin sevginin bir nişanesi olarak meydana getirilmiştir. Eserin editörlüğünü Prof. Dr. Ali İhsan Öbek, Prof. Dr. Yüksel Topaloğlu, Dr. Öğr. Üyesi Nursel Dinler, Dr. Çağrı Özarendeli ve Arş. Gör. Dr. Seda Çetin üstlenmiştir. Oldukça özverili ve titiz bir çalışma ortaya konulmuştur. Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki armağan kitapları yalnız gönüllerde olan hocaların anılmasına yönelik bir faaliyet olmaktan çıkıp, alanına hizmet etmiş birbirinden kıymetli isimlerin aramızda iken de değerlerinin sergilendiği, emeklerinin bir nebze de olsa ödüllendirildiği çalışmalar olarak yer değiştirmelidir. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyeleri de bu takdire şayan fikirle yola çıkmışlar ve anmanın zamansızlığını, vefanın örneğini sergilemişlerdir.

Prof. Dr. Vahit Türk Armağanı beş ana bölümden müteşekkildir. Eser, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ali İhsan Öbek tarafından

* Arş. Gör., Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, serapbozkurtttt@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9507-7374

Geliş Tarihi / Received: 07.03.2021
Kabul Tarihi / Accepted: 12.03.2021
Yayın Tarihi / Published: 30.07.2021

yazılan bir Sunuş ile başlamaktadır. Sayın Prof. Dr. Ali İhsan Öbek, çalışmanın tasavvur aşaması dâhil olmak üzere geçirdiği safhaları, Vahit Türk Hocamıza, çalışma arkadaşlarına duyduğu minnet ve şükranı oldukça naif ve latif bir şekilde dile getirmiştir. **Sunuş**'un hemen ardından Vahit Türk'ü her yönüyle tanıtmaya amacı güden Prof. Dr. Yüksel Topaloğlu tarafından kaleme alınan **Hayatı ve Eserleri** bölümü -aynı zamanda çalışmanın ilk ana bölümü- yer almıştır. “Prof. Dr. Vahit Türk Hayatı, İlmî Şahsiyeti ve Eserleri” başlığı ile Sayın Topaloğlu'nun, Vahit Türk hakkında verdiği bilgiler öyle kıymetli ve ayrıntılıdır ki bu armağan çalışmasının öylece alınan bir karar ya da sadece görev icabı yapılmış bir iş olmadığını her satırında kanıtlar. Yazarın hocasına duyduğu minnet, saygı ve sevgisi Prof. Dr. Vahit Türk'ü okuyuculara daha iyi tanıtır. Mayasını Anadolu irfanından alan Türk'ün saygın şahsiyetinin yanında bilimsel faaliyetleri de kronolojik olarak yer almaktadır. En sonda da Vahit Türk Hocanın akademik kariyerinin başlangıcından günümüze kadar olan bilimsel çalışmalar ve yürüttüğü tez çalışmaları bir liste şeklinde verilmiştir.

İkinci bölüm **Album**'den oluşur. Vahit Türk Hocanın gençliğinden, fakülte yıllarından ve çalıştığı çeşitli üniversitelerdeki mesai arkadaşları ile olan fotoğrafları okuyucularla paylaşılmıştır. Hocanın yıllar boyunca kazandığı tecrübeleri gösteren bu fotoğraflar, okuyucunun Prof. Dr. Vahit Türk ile olan bağını güçlendirmiştir.

Eserin üçüncü bölümü **Hatıra Yazıları**'ndan müteşekkildir. Bölüm, kendisini her daim vatanında hissettiren Vahit Türk Hoca ile Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesinde başlayan ve süregelen dostluklarını “Vahit Türk ve Türkçenin Coğrafi Dil Ufukları” başlıklı yazısıyla kaleme alan Mehmet İsmayıl'ın yazısıyla başlamaktadır. Akabinde Gaziantep Üniversitesinde birlikte görev yaptığı Muhsin Macit “Vahit Emmi Neyliyek” yazısıyla Hoca ile olan bağını ve dostluğunu samimi bir şekilde dile getirmiştir. Vahit Türk'ün Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesinden bu yana birçok aşamada yanında bulunduğu ve hocalığını üstlendiği Ozan Yılmaz, kendisine duyduğu büyük saygıyı, minneti ve derin sevgiyi “Bir Hocadan Daha Ötesi” yazısı ile göstermiştir. Edirne'de önce hoca öğrenci ilişkisi olarak başlayan, ilerleyen zamanlarda aynı kurumlarda bir mekânı ve zamanı paylaşan mesai arkadaşlığına dönüşen ve en önemlisi de asla kopmayan bir gönül birlikteliği ile devam eden iki insan arasında kurulan bu bağın izleri Ömür Ceylan tarafından kaleme alınan “Hocamla Bir Ömür” yazısında anlatılmıştır. Hatem Türk ise, “Tohma'nın Kenarından DTCF'ye Ülkücü Bir Aydın: Vahit Türk'ün Ailesi, Çocukluğu ve Gençliği” yazısı ile

Hoca'nın çocukluğundan gençliğine uzanan süreci betimleyici bir anlatımla ortaya koymuştur. Hoca ile imkânsızlıklara karşı yan yana verilen mücadeleyi, yaptıkları kader birlikteliği ve bu birliktelikten aldıkları keyifli deneyimleri bölümün son yazısında Cevdet Şanlı "Kader Çizgisinde Vahit Türk Hoca ile Kesişen Yolumuz" başlıklı hatırat ile vermiştir.

Eserin dördüncü ana bölümü **Makaleler** başlığını taşır. Makaleler, Türk Dili ve Edebiyatı alanı içerisinde yer alan ana bilim dallarına (Eski Türk Dili, Yeni Türk Dili, Yeni Türk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı ve Halk Edebiyatı) göre tasnif edilmiş ve böylelikle beş alt başlıkta sunulmuştur.

Eski Türk Dili alt başlığında toplam 14 yazı yer almaktadır. Vahit Türk Hocamızın katkılarıyla başlayan bu bölümde yer alan yazılar sırasıyla şu şekildedir: Prof. Dr. Vahit Türk – "Türkçe Güzellemesi", Prof. Dr. Erhan Aydın – "Tonyukuk Gerçekten Vezir mi?", Prof. Dr. Ferruh Ağca-Öğr. Gör. Dr. Kenan Azılı – "Eski Uygurcada 'Tekrarlı Karşılaştırma Formaları' Üzerine", Prof. Dr. Murat Ceritoğlu – "N. İ. İl'Minskiy'in 'Material K İzüçeniyu Kirgizskago Nareçiya' Adlı Eseri ve Bu Eserdeki Kazakça Dil Birimlerinin Sesçil Yönden Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Şaban Doğan – "Bir Anlam Daralması Örneği Olarak 'Türk' (Yâdigâr-ı İbn-i Şerif Örneği)", Prof. Dr. Zeki Kaymaz – "Arapça-Türkçe Dil İlişkileri Bağlamında Türkçenin Arapçaya Etkileri Üzerine", Prof. Dr. Zikri Turan – "Türk Dilinde -Sa Şekilli Ekl(eşmeler)in Çözümlemesinin Esasları", Doç. Dr. Oğuzhan Durmuş – "Çuvaşçada 'Atasözü' Terimi", Dr. Öğr. Üyesi Nursel Dinler – "Türk Dilindeki Eş, Koş, Tuş Sözcükleri Örneğinde -Ş Çokluk Eki", Dr. Öğr. Üyesi Rifat Gürgendereli – "Đorđe Popovič'in Türkizmalar Sözlüğü: 'Turske I Druge Istočanske Reči U Našem Jeziku'", Arş. Gör. Dr. Ayfer Aytaç – "Kutadgu Bilig ve Dîvânü Lugâtî't-Türk'te Geçen Bir Gök Bilimi Terimi: Karakuş", Arş. Gör. Dr. Hülya Uzuntaş – "Dede Korkut Kitabı'nın Günbed Yazmasında Fauna II", Arş. Gör. Çağla Barıkan Topci – "Muînü'l-Mürîd'de Geçen Alıntı Sözcüklerin Türkçe İşletime Sokulması", Arş. Gör. Selda Sandalyeci – "Tutunamayanlar'da Bilinç Akışı Tekniğini Sağlayan Cümlelerin Söz Dizimi Üzerine Bir İnceleme".

Makaleler bölümünün ikinci alt başlığını oluşturan **Yeni Türk Dili** bölümü toplamda 24 makaleden müteşekkildir. Bu makaleler sırasıyla şu başlıklar hâlinde yer alır: Prof. Dr. Ahmet Buran – "Yer Adlarındaki Değişmelere Aşağıçakmak Köyünden Örnekler", Prof. Dr. Ali Yıldırım – "Örken Kelimesi ve Kökeni Üzerine", Prof. Dr. Ayşe İlker – "Tek Dillilik Temelinde Kaynak Kişilerin Söz'ü (Parole) İkili ve Çoklu Değişmelerle Kullanmaları Üzerine", Prof. Dr. Bilgehan Atsız Gökdağ – "Atsız ve

Köktürkçe Metinler”, Prof. Dr. Ercan Alkaya – “Sibirya Tatar Ağzıları İle Başkurt Türkçesi Arasındaki Ortaklıklar Üzerine Bir Değerlendirme”, Prof. Dr. Hülya Arslan Erol – “Suriye Türkmen Türkçesi Ağız Bölgeleri”, M. Fatih Kirişçioğlu – “Tulum Hoca Destanı Esasında Tasvir Fiiller”, Prof. Dr. Mustafa Öner – “Rusya Türkleri ve Bağımsız Türk Dünyası (Dil Varlığı Üzerine Bir İnceleme)”, Prof. Dr. Nergis Biray – “Galım Jaylibay’ın Mısralarında Karlag ve Alcir Kampları-Somutlaştırma: Tarih-Edebiyat-Sanat”, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy – “TDK’nin ‘Türkçe Sözlük’ünü Yeniden Gözden Geçirmek”, N. A. Baskakov (Çev. Doç. Dr. Bülent Hünerli) – “Karay Dili Araştırmalarının Durumu ve Yakın Dönemdeki Hedefleri”, Doç. Dr. Emine Atmaca – “Antalya ve Yöresi Ağzılarında Hayvan Adları ve Hayvancılık Kavram Alanları”, Doç. Dr. Hüseyin Durgut – “Litvanya Tatarlarına Ait El Yazmalarındaki Türkçe ‘Miraçname’de Bazı İmla Problemleri Üzerine”, Doç. Dr. Muharrem Özden – “Eski Anadolu Türkçesinde Kullanılan Mental Fiillerin Günümüz Anadolu Ağzılarındaki Durumları Üzerine”, Doç. Dr. Nesrin Günay – “Türkçede Bir Söylem Belirleyici Olarak Acaba”, Doç. Dr. Sinan Güzel – “Çuvaşçada Fiil Birleşmesi Kaynaklı Söz Varlığı”, Doç. Dr. Süleyman Kaan Yalçın – “Çağdaş Türk Lehçelerinde Uzun Ünlülerden Kaynaklanan İkiz Ünlüler”, Dr. Öğr. Üyesi Duygu Yavuz Öz – “Edgü Sözcüğünün Tarihî Dönem Metinlerindeki Kullanımları”, Dr. Öğr. Üyesi F. Sibel Bayraktar – “Karı, Karı-; Koca, Koca- Sözcüklerinin Cinsiyet Ayrımına Köken Bilimsel Bir Yaklaşım”, Dr. Öğr. Üyesi Levent Doğan – “Saltıkname’de Edirne”, Doç. Dr. Salih Demirbilek – “Aitlik Ekinin Yapısı Üzerine”, Dr. Uluhan Özalan – “Etimoloji Araştırmalarında Kavram Alanı ve Kuşku İçin Bir Etimoloji Önerisi”, Dr. Yasin Şerifoğlu – “Burnak/Taştepe Ağzında Şahıs Ekleri”, Arş. Gör. E. Serap Güvenek – “3;0-4;0 Yaş Arası Çocuklarda Türkçe Edinimlerin Biçimsözdizimsel Çözümlemeleri”.

Yeni Türk Edebiyatı üçüncü alt başlık olarak yer almakta ve içerisinde 16 yazı barındırmaktadır. Sırasıyla bu yazılar şu başlıklar halindedir: Prof. Dr. Muharrem Dayanç – “Ömer Seyfettin’in Daniel’i”, Prof. Dr. Recep Duymaz – “Ömer Seyfettin’in Estetiği: 3) Estetik Değer/Sanat Eserinin Güzelliği”, Prof. Dr. Saadettin Yıldız – “Gıda ‘Kök’ten Gelir: Necatigil, Gelenek ve ‘Balbal’ Şiiri”, Prof. Dr. Yüksel Topaloğlu – “‘Budist Bir Türkçü’: Aydemir”, Dr. Öğr. Üyesi Dinçer Atay – “‘Yüce Birey’ Ali Şîr Nevâi: Modern Özbek Romancılarından M. T. Aybek’in Nevâyi Romanında Arketipsel Görünümler”, Dr. Öğr. Üyesi Kayhan Şahan – “Ömer Asım Aksoy’un Atasözleri Sözlüğü Bağlamında ‘Başarı’nın Kavram Alanı”, Dr. Öğr. Üyesi Nazım Muradov – “Bahtiyar Vahabzade’nin Ebülfez Elçibey

Hakkındaki ‘Onun Gücü Xalqda Kəsəri Haqqda’ Şiirini Yapısal-Anlamsal Yönden Çözümleme Denemesi”, Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Öztürk – “Kurmacanın Temel Meseleleri Bağlamında Selim İleri’nin Kumkuma Anlatısı Üzerine Bir İnceleme”, Öğr. Gör. Dr. Emir Ali Şahin – “Sırât-ı Müstakîm Dergisindeki Yeni Lisan Tartışmalarının Kodları”, Dr. İsmail Alperen Biçer – “Edebiyat Tarihçiliği Açısından Hüseyin Nihal Atsız”, Öğr. Gör. Dr. Tayfun Barış – “Lev Nikolayeviç Tolstoy’un Ölümünün 110. Yılı Münasebetiyle: Yusuf Akçura’nın L. N. Tolstoy’un Hayatına Dair Tespit ve Düşünceleri”, Arş. Gör. Dr. Ayşe Nur Özdemir – “Halide Edip Adıvar’ın Kenan Çobanları İsimli Eserinde Kitab-ı Mukaddes’in Anlatı Modeli Olarak Etkileri”, Arş. Gör. Dr. Barış Berhem Acar – “Narsist Bir Antikahraman Deniz’in Çağırışı Romanındaki Antikahraman”, Arş. Gör. Dr. Polat Sel – “Bosna’dan Bir Soykırım Romanı Örneği: Zeynep Özmen’den Kanatsız Kumru”, Arş. Gör. Dr. Seda Çetin – “A’mâk-ı Hayâl Romanında Öteki Sorunsalı”, Arş. Gör. Güler Uğur – “Kültür Tarihçisi Olarak Refik Halid Karay: Taklitten Âdete Gündelik Hayat Örneği”.

Dördüncü alt başlık *Eski Türk Edebiyatı* alanında yapılan çalışmalardan oluşmuştur. Bu başlık içerisinde 9 yazı bulunmaktadır. Sırasıyla bu bölümde yer alan yazılar şu şekildedir: Prof. Dr. Ahmet Kartal – “Anadolu Selçukluları Döneminde Kültür ve Edebiyat”, Prof. Dr. Ali İhsan Öbek – “Ne Türkçedir Ne Türkçe Değildir (Türkçe Yabancı Kelimeler Üzerine Notlar:1)”, M. Fatih Köksal – “Ahmed-i Dâî’nin Çeng-Nâme’sinin (‘Uşşak-Nâme) Yeni Bir Nüshası ve Nüsha Farkları”, Prof. Dr. Muhsin Macit – “Nevâyî Divanlarının Meşhur Hattatları”, Prof. Dr. Müberra Gürgendereli – “Şiirden Şehire: Şehrengizlerde Edirne Tasvirleri”, Prof. Dr. Ozan Yılmaz – “Türk ve Fars Edebiyatlarında Kullanılan Ortak Bir Deyim Ter-Dest (Eli Uz)”, Doç. Dr. Gülçiçek Akçay – “Vatikan Apostolik Kütüphanesi 50 Numarada Bulunan Cönk ve Mestap’a Göre Tasnifi”, Dr. Öğr. Üyesi Fatih Günay – “Kemalpaşazade’nin Nesâyih Adlı Eserinde Tanık Gösterilen Filozoflar”, Arş. Gör. Özgür Okmak – “Şehzade Cem’in Gazellerinde Klâsik Şiirimizin Hayvanlar Dünyası”.

Makaleler ana bölümünün en son alt başlığı *Halk Edebiyatı*’dır. Bu bölümde 11 yazı mevcuttur. Sırasıyla şu yazılar yer almaktadır: Prof. Dr. Ali Duymaz – “Mahtumkulu’nun Şiirlerinde Ölüm Düşüncesi ve Varoluşun Anlamı Üzerine”, Prof. Dr. Ayşe Yücel Çetin – “Dede Korkut Kitabı’nda Sadâkat ve İhanet”, Prof. Dr. Bülent Bayram – “Başkurdistan Çuvaşlarının Bozyiğit Destanı: Pusyikitpe Aypike (Kaynakları ve Teşekkürü)”, Prof. Dr. İsmet Çetin – “Köy Kitapları”, Prof. Dr. Mehmet Aça – “Türkiye’de Halk

Bilimi Çalışmak ya da Toplumu ve Kültürü Eleştirmeden İncelemek”, Prof. Dr. Mehmet Erol – “Karacaoğlan’ın Şiirlerinde Suriye Coğrafyası ve Karacaoğlan’ın Halep Türkmenleri Arasında Anlatılan Bir Hikâyeli Türküsü”, Prof. Dr. Muharrem Kaya – “Barış Manço’nun Dağlar Dağlar Parçasından Hareketle Dağın Halk Kültürümüzdeki Yeri”, Prof. Dr. Ruhi Ersoy – “Ortak Tarih ve Kültür Şuuru Oluşturma Bağlamında Dünden Bugüne Kıbrıs” ve “Geçmişten Günümüze Milletın İradesinin Devletin İradesine Dönüşüm Mücadelesi”, Doç. Dr. Ömer Aksoy – “Küreselleşme ve Modernleşme Karşısında Gelenek ve Töre Algısı Üzerine”, Dr. Öğr. Üyesi Selma Sol – “Bir Saray Başnakkaşı: Levnî’nin Atalar Sözü Destanındaki Dinî Tasavvufi Unsurlar”.

Armağanın beşinci ve son ana bölümü olan *Tarih, Sanat ve Kültür* başlığı altında beş kıymetli araştırmacının yazıları yer almaktadır. Sırasıyla: Prof. Dr. Dursun Yıldırım – “Reşid Rahmeti Arat ile İki Anı: 1. Geniş Zaman, 2. Bahtiyâr-Nâme Yazması”, Prof. Dr. Ömür Ceylan – “Cumhuriyeti Kuran Neslin Kesintisiz Türk Tarihi Bilincine Çarpıcı Bir Örnek: Yusuf Akçura-Ahmet Ferit Tek ve VII. Milletlerarası Tarih Bilimleri Kongresi’ne Katılım Meselesi”, Prof. Dr. Ergin Jable - Dr. Öğr. Üyesi Cevdet Şanlı – “Kosova’da Türk Varlığı, Türkçe ve Türkiye Kurumları ile Kosovalı Türklerin İlişkileri”, Doç. Dr. Ömer Aksoy – “Hersek Müzesi El Yazmaları Kataloğu ve Müzede Bulunan Yazmalar”, Öğr. Gör. İsa Kocakaplan – “Nevâyî Yolu”.

Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde görev alan değerli birçok akademisyen tarafından gönderilen yazılarla ortaya konulan bu eser, öncelikle Prof. Dr. Vahit Türk’e beslenen derin saygı ve sevginin bir nişanesi olmakla beraber bilimsel açıdan ise Türkoloji kürsüsüne önemli bir katkı sağlamaktadır. Birbirinden kıymetli bilimsel çalışmaları bir araya toplayan bu yapıt Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü için ilk değil, muhakkak son da olmayacaktır. 2017’de Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu Armağanı ile başlayan bu seri, 2019 yılında yayımlanan Prof. Dr. Hidayet Kemal Bayatlı Armağanı ile devam etmiş ve serinin üçüncüsü de bu çalışma olmuştur. Bu kıymetli eserin oluşmasında emek ve gayret gösteren tüm değerli akademisyenlere şükran ve saygılarımızı sunuyor ve bu çalışmaların devamını diliyoruz.